

*oero es, quando algun mal fechor anda faci-
ciendo algun mal recaudo, furtando, o
faciendo otros yerros manifestamente, de
manera, que lo serben los homes de aquellos
Lugares: e es cosa manifesta el fecho de
el, es en guisa, que se non puede encubrir.
De his, que ad accusationem, accusa-
torem, & accusatum pertinent agit late
pro praxi Hevia Bolaños in Curia Philip.
p. 3. §. 8. 9. & 10.*

TIT. II.

De Calumniatoribus.

23 **C**alumniatè sumpta dicitur
qualibet cavillatio, vel in-
formatio fraudulenta, ex qua tertio ali-
quod detrimentum resultat. Calumniator
in criminalibus est qui scienter, & dolo
malo falsum crimen contra aliquem pro-
ponit. c. 8. 2. q. 3. l. 1. §. 1. l. 6. §. fin.
ff. ad S. C. Turpil. l. pen. c. b. t. Alius est
calumniator verus, ille scilicet, de quo,
vel per propriam ejus confessionem judi-
cialiam, vel alias legitimas probationes
constat, quod dolo verò, & scienter fal-
sum crimen in judicio objectit. Alius est
presumptus, ille scilicet, qui in proba-
tione criminis contra alterum delati de-
fecit: nam cum paratas probationes ha-
bere deberet, calumniandi animo crimen,
quod non probavit, præsumitur objecisse.
c. 2. c. 3. 2. q. 3. Affines calumniatori-
bus sunt prævaricatores, & tergiversatores.
Sic J. C. in L. 1. ff. ad S. C. Turpillian.
Accusatoris temeritas tribus modis detegit-
tur, & tribus penis subjicitur: aut enim
calumniantur, aut prævaricantur, aut ter-
giversantur: calumniari, est falsa crimina
intendere, prævaricari vera crimina ab-
condere, tergiversari in universum ab accu-
satione desistere, quod transcriptum inven-
nitur in c. 8. 2. q. 3. prævaricator ergo
proprie est ille, qui aliquem accusat, &
cum eo colludit, falsas exceptiones ad-
mittendo, & veras probationes delicti
reticendo, & dissimulando, ut reus ab-
solvatur minus proprie prævaricator:
dicitur Advocatus, vel Procurator, qui
adverfam partem adjuvat, prodendo sui
clientis causam, tacendo, qua debent
aperiri, vel manifestando, qua taceri
oportet. L. 1. ff. de prævaricator. ibi:
Prævaricator est quasi varicator, qui ad-
verfam partem adjuvat prodita causa sua,
quod quidem nomen à varia certatione
deductum est: nam, qui prævaricatur ex

utraque parte consistit. Hujusmodi igitur
prævaricatores postquam de hoc cri-
mine sunt condemnati, infamiam juris in-
currunt. L. 3. §. fin. l. 4. ff. de Prævarica-
tor. sunt irregulares. c. 87. de Reg. jur.
in 6. & poena arbitrio Judicis pro cir-
cumstantijs infligitur. l. 2. ff. de Prævarica-
tor. Menoch. de Arbitr. cas. 323. ex n. 3. Ter-
giversator dicitur ille, qui aliquem in ju-
dicio accusavit, & postea quasi tergum
vertens ab accusatione desistit, nisi accu-
satus à reorum numero auctoritate pub-
lica exemptus sit, accusationis memoria
abolita. L. 1. §. 12. ff. ad S. C. Turpil.
olim infamiam, & irregularitatem, &
poenam pecuniariam incurrebat. Hodie
hæ poenæ sublatae sunt, siquidem etiam
accusator desistente ab accusatione Ju-
dex ex officio procedere debet. Jul. Clar.
§. fin. q. 58. Molin. & alij. Imponere alij
falsum crimen, quocumque pretextu,
peccatum grave est. Inde Innoc. XI. has
proportiones damnavit: 43. quid nisi ven-
iale sit detrahentis auctoritatem magnam
sibi noxiam falso crimine elidere. 44. prob-
abile est, non peccare mortaliter, qui in-
ponit falsum crimen alicui, ut suam justitiam,
& honorem defendat. & si hoc non
sit probabile, vix ulla erit opinio probabilis
in Theologia. Pro quarum majori intelli-
gentia vide eorum Expositores.

24 Calumniator verus 1. incurrit in-
famiam juris. c. 1. 2. q. 3. l. 1. §. de
His, qui notant infamiam; non tamen ipso
jure, sed post sententiam, qua Judex
eum calumniatorem pronuntiat. L. 4. §.
4. ff. de His, qui notantur infamia. Et
tunc sit irregularis, nec potest ad ordi-
nes promoveri, neque in susceptis mi-
nistrare. c. fin. D. 51. & ad dignitates,
& beneficia Ecclesiastica inhabilis reddi-
tur. c. 11. de Excois. Prelator. c. 87.
de Reg. jur. in 6. Suar. de Censur. D. 48.
sect. 2. n. 1. 2. statuta est poena talionis,
seu similis illi, qua accusatus, probato
crimine puniretur. Deut. 19. v. 18. Cum-
que invenerint falsum testem dixisse contra
fratrem suum mendacium, reddent ei sicut
fratri suo facere cogitavit. c. 2. c. 3. 2.
q. 3. & Lege Rhemnia fuit statutum,
quod in fronte calumniatoris inscriberet-
ur littera R. qua est prima calumniato-
ris. L. 1. §. 2. ff. ad S. C. Turpil. Et ibid.
Gothofr. Et licet Jure Hispano poena talio-
nis sit admittenda in L. 26. tit. 1. p. 7. ex
consuetudine generale non servatur, ut
notat Greg. Lop. in L. 13. tit. 9. part. 4.
V. A poena de talion. In jure tamen Cano-
nico poena talionis servari debet.

S. Pij V. ut refert Gonzal. in c. 1. b. t.
n. 10. & incipit. Cum primum. 6. Kal.
Apr. 1566. 3. Debet condemnari in expen-
sas litis, & damna, quæ ob ejus calu-
mnia passus est accusatus. Menoch. de
Arbitr. cas. 321. n. 34. imò debet accusa-
tor idoneam præparare cautionem, quod
expensas, & damna refundet, & de in-
juria satisfaciet, si delictum non probet.
4. Clericus calumniosè accusans
alium Clericum, si hoc probetur, offi-
cio, & beneficio Ecclesiastico priva-
tur, in exilium mittitur, & verberibus
castigatur. c. 1. b. t. tamen hæc po-
na, quoad verbera, hodie generali
consuetudine abolita est. Clar. §. fin.
q. 70. n. 2. quoad alia etiam hodie potest
à Judice infligi. Diaz Præf. Crim. Can.
cap. 37. n. 1. 5. Aliquando poena falsi dam-
natur. Menoch. de Arbitr. cas. 322. n. 5.
Hodie arbitrio Judicis relinquuntur taxan-
da poena contra calumniatores pro va-
rietate circumstantiarum, habita ratione
ad similes poenas in jure stabilitas, nam
Constitutio S. Pij V. statuentis poenam
talionis in calumniatores veros, vel non
admissa, vel est per contrariam consue-
tudinem abrogata, poteritque Judex
condemnare ad publicam infamiam, de-
portationem, tritremes; imò ad mortem:
præcipue si accusatus ob calumniam mor-
te sit condemnatus. Clar. §. fin. q. 81. n. 3.
poena infligenda in calumniatores præ-
sumptos, qui in criminis delati proba-
tione defecerunt, ferè est eadem. c. 1.
c. 3. 2. q. 3. c. 2. b. t. quod si probet, se
dolo in accusatione caruisse, ab his po-
enis liberatur: imò etiam à condemnatione
expensarum, si probet culpa caruisse,
& non ex temeritate accusasse. Licet ni-
hil calumniatorem verum, quando de
ejus calumnia constat, excuset, calum-
nia tamen præsumpta non inducit præ-
sumptionem juris, & de jure, ac proin-
dè probationem in contrarium recipit,
qua accusator dolum, & animum calum-
nians excusare intendat. c. fin. b. t. quod
ut plurimum Judicis arbitrio relinquuntur,
arg. L. 1. §. 3. ff. ad S. C. Turpil. Sicque
à calumnia præsumpta liberatur, qui ex
necessitate officij accusat, ut Tutor: vel
si hæresomicidium defuncti accusaret.
L. 2. tit. 1. p. 7. Procurator fiscalis. L. 2.
C. de Delator. vel alia persona publica,
dum verosimiliter accuset: secus si levi-
tè, & temere; nam tunc tenebitur, si-
cut quilibet privatus. Etiam hac præ-
sumptione excusatur denuntians, si se-
mplendè probavit delictum, veli rell-

bus fuit deceptus, vel probationes forte
per mortem testium defecerunt, vel alio
modo sunt malitiosè substractæ: si non
ipsum delictum, sed circumstantias sus-
picionis, vel indicia sufficientia propo-
luit, vel à fide dignis audisse se ostendat,
vel si ex immanitate criminis, vel
doloris accusavit; v. g. ex morte pa-
rentis, vel si ob fragilitatem accusavit,
ut mulier. L. 1. §. 10. ff. ad S. C. Turpil.
In alijs hujusmodi casibus excusatur
etiam à poena, quo in probatione de-
fecit.

TIT. III.

De Simonia, & ne aliquid pro
Spiritualibus exigatur, vel
promittatur.

25 **S**imonia jam à primis sæculis
invaluit: nam Giezi Elifæi
famulus vendidit sanitatem lepræ divini-
tatis Naaman Syro datam. 4. Reg. 5. c. 11.
1. q. 1. l. 2. tit. 17. p. 1. Postea Simon
Magus (à quo nomen accepit simonia) ab
Apostolis Spiritum Sanctum, id est,
gratiam sanctificantem, emere voluit, ut
illam postea vendendo, lucrum caperet.
Act. Apost. 8. ex v. 18. c. 11. 1. q. 1. c. 8.
1. q. 3. l. 1. tit. 17. p. 1. ibi: E simonia to-
mò esse nomi, de Simon Mago, que fuit un
Encantador, que era en tiempo de los Aposto-
les. Et hodie tam ementes, quam ven-
dentes res spirituales simoniaci dicuntur,
licet proprie loquendo solum deberent
sic vocari ementes res spirituales, cum
illas vendentes dicantur Gieziæ. L. 2. tit.
17. p. 1.

26 Simonia communiter definitur,
studiosa voluntas emendi, aut vendendi,
aliquid spirituale, vel spirituali annexum.
L. 1. tit. 17. p. 1. ibi: Caen en pecado de
simonia los omes, queriendo, è havienda
muy gran voluntad por sobejana cobdicia de
comprar, e de vender cosa espiritual, o otra
cosa, que sea semejante de ella. Dicitur 1.
studiosa voluntas, id est actio volunta-
ria, deliberata, & cum advertentia ad
malitiam. Sicque in præsentii voluntas
sumitur pro effectu, seu actu voluntatis.
Hinc qui sicte promissit, cum tali volun-
tate, & animo careat non incurrit simo-
niam, nec ejus poenas in foro conscientie,
licet in hoc graviter peccet, alterum
ad simoniam inducendo: in foro ta-
men externo ob talionem indicabitur

simoniaci, donec fictionem probet, & animo caruisse. *Suarez de Simon. l. 4. c. 4. in 5. 2. Emendi, vel vendendi*, quo nomine venit quicumque contractus onerosus, quo pro re spirituali datur, vel promittitur aliquid temporale tamquam pretium, quod ad emptionem necessario requiritur. Ideo aliqui ad faciliorem explicationem addunt hæc verba: *Emendi, vel vendendi pretio temporali. 3. Spirituale, vel spirituali annexum*: & sic materia simoniæ significatur, scilicet merx, seu res, quæ emitur, vel venditur, atque adeo tria simoniæ constituunt. 1. pactum onerosum. 2. merx, quæ est re spiritualis, vel spirituali annexa. 3. pretium, quod in re temporalis consistit. De quibus sigillatim agemus.

27. Simoniæ alia est Juris Divini, vel Naturalis, altera Juris Positivi, & Ecclesiastica, ut dicunt communiter DD. Et licet simoniæ Juris Positivi non sit proprie simoniæ. *Sar. de Just. l. 9. q. 5. art. 2.* adhuc nomine simoniæ venit, licet minus proprie. *Suar. de Simon. l. 4. c. 2. n. 1.* Omnis simoniæ, quæ intrinsicè mala est, est simoniæ Juris Naturalis, seu Divini, (quod nunc idem est ac Naturale) adeoque sunt duæ voces Synonymæ: Siquidem nullum Jus Divinum positivum extat, specialiter prohibens simoniæ, & Christus, quando apud *Matth. 10. v. 8.* dixit: *Gratis accepistis, gratis date.* Nullum de hoc præceptum imposuit, sed Jus Naturale explicavit. *Suar. de Simon. l. 4. c. 2. n. 11.*

28. Simoniæ Juris Naturalis, vel Divini committitur, quando pro re temporalitatem, res spiritualis, vel spirituali annexa: ut gratia sanctificans, Sacramenta, consecratio, benedictio Ecclesiastica, jurisdicção Ecclesiastica, officium spirituale, &c. Jure naturali à Deo mentibus nostris instro repugnat, rem temporalem, æquiparare rei spirituali, & Donis Dei, cum teste. *Apost. ad Philip. 3. v. 8.* Res temporales in comparatione spiritualium æstimantur, ut licet coram: maxime ergo injuriosum est Deo, & rei spirituali eam cum temporali velle commutare.

29. Simoniæ Juris Ecclesiastici est, quæ solo Jure Ecclesiastico est prohibita, committiturque, licet non detur spirituale pro temporali; sed quando res spiritualis, vel spirituali annexa commutatur pro alia re spirituali, vel spirituali annexa, qualis committitur, si duo pro

ecclesiastica, vel transigent super lite beneficii. *e. 5. c. 7. de her. permutat. c. 4. de Transfatione.* Similiter, committitur etiam, quando res temporalis, pro re temporalis, permutatur, prohibente hoc Ecclesiæ ex motivo Religionis, & reverentia: rebus sacris debita, ut accidit, quando emittuntur, vel venduntur officia ad administrationem, vel defensionem rerum temporalium Ecclesiæ ordinata, ut sunt officia Aconomi, Thesaurarii, Sacristæ, & similia. *c. 38. b. t.* quod corroboratur ex propositione 22. damnata ab *Alex. VII.* ubi: *Non est contra justitiam beneficia Ecclesiastica non conferre gratis, quia collator conferens ea beneficia Ecclesiastica, pecunia interveniente, non exigit illam pro collatione beneficii, sed veluti pro emolumento temporali, quod tibi conferre non tenebatur.* Ex hac divisione venit, quod simoniæ Ecclesiastica dispensari possit etiam, quoad culpam per R. Pontificem, & per consuetudinem, quæ non sit specialiter reprobata. *c. 42. b. t.* nam ea dispensatio fit, quod illa pactio in illo casu non sit simoniæ. *Suar. l. 4. de Simon. cap. 61.* nulla tamen consuetudo, nec dispensatio Apostolica potest excusare peccatum, quod in simoniæ Juris Naturalis, & Divini committitur in venditione rei intrinsicè spiritualis, nam inferior nequit in Lege superioris dispensare. *c. 16. de Major. & obed.* Quando res, quæ venditur est tantum extrinsecè spiritualis in se tamen temporalis est, cum Pontifex possit dissolvere illam connexionem, quam cum re spirituali habet, potest consequenter in ea dispensare, secus consuetudo, quia de ea non constat, quod possit talem connexionem dissolvere; *arg. c. fin. de Consuetudine.*

30. Simoniæ alia est mentalis, alia conventionalis, alia realis. Mentalis non est illa, quæ præcise in mente retinetur, nam talis potius interna, potest vocari; sed est illa, quæ aliquomodo in actum externum prodit, nullo pacto interposito. V. g. si res spiritualis, in conceptionem temporalem datur, vel hæc propter rem spirituales acceptam, quasi ex debito, vel motivo conferendi detur prava intentione, animo retenta. Et probatur ex proposito. 45. inter damnatas ab *Innoc. XI. Dare temporale pro spirituali non est simoniæ, quando temporale non datur tamquam pretium, sed dumtaxat tamquam motivum conferendi, vel efficiendi spirituale, vel prius vendendo temporale si*

de Simoniæ, & ne aliquid pro spiritualibus exigatur, &c. 143

solum gratuita compensatio pro spiritualibus, aut è contra. Suar. de Simon. lib. 4. c. 41. Conventionalis autem est quando pactum expressum, vel tacitum de dando temporali pro spirituali, vel spirituali pro temporali intervenit: nec sufficit sola promissio, si non acceptetur, quia adhuc non datur pactum, quod est duorum, plurimumve in idem placitum consensus. *L. 1. §. 2. ff. de Pact.* Si ex neutra parte sit sequuta traditio dicitur simoniæ conventionalis pura; si ex alterutra parte sequuta sit traditio, vel mercis, vel pretij, dicitur mixta; si merx, & pretium traditum sit ab utraque parte, vel pars pretij, dicitur realis. *Suar. de Simon. lib. 4. cap. 41. n. 4. Gonzal. in c. 12. b. t. n. 3.*

31. Simoniæ confidentialis à Pio IV. in *Const. Romanum, 7. Kal. Nov. 1564.* & S. Pio V. in *Const. Intolerabilis, Kal. Jun. 1569.* prohibita, committitur, si quis sine expressa licentia Pontificis beneficium Ecclesiasticum alicui procurer, eligendo, instituyendo, & conferendo, resignando, & cum certa confidentia, ut ille cui procuratur, postea illud resignet, vel ipsi conferenti, vel alteri, vel pensiones, aut fructus ex eo alteri præferat. Triplici modo hæc simoniæ committitur 1. per accessum. V. g. si aliquis cupiens beneficium dari Titio nondum habenti ætatem legitimam, illud confert Cajo, cum pacto, ut eo fruatur, donec Titius habeat ætatem, sed cum eam habuerit, illi resignet, & ipse propria auctoritate illud apprehendere valeat. 2. per ingressum. V. g. si Titius beneficium sibi collatum, nondum tamen possessum resignet Cajo, eo pacto, ut quocumque illud, vel morte, vel dimissione vacet, ipse Titius, jus habeat illud ingrediendi. 3. per regressum. V. g. si Titius beneficium jam possessum Cajo resignet, sibi jus ad illud redeundi reservando, si Cajo præmortuus fuerit, vel aliter illud dimittat. Ideo enim tales collationes, & resignationes prohibentur, quia præbent spem successione hæreditaria Sacris Canonibus odiosa, quatenus anam mortis alienæ captandæ præbet. Si resignans, vel conferens tantum speret sine animo obligandi, quod is, cui beneficium procuravit, illud resignavit sibi, vel amico, vel consanguineo, non committitur simoniæ; quia non datur voluntas emendi, vel vendendi. *Suar. de Simon. lib. 4. cap. 43.* Si resignans, vel conferens habuit intentionem obligandi alterum, &

hæc aliquo signo externo fuit expressa, licet alter nihil pacificatur, vel reprobatur, erit simoniæ confidentialis. Si talis intentio nullo signo externo fuit expressa erit simoniæ mentalis, non confidentialis. *Suar. de Censur. D. 22. sect. 6. n. 15. & alij*, si his modis procurer penio, vel aliud jus, quod proprie non sit beneficium, non committitur simoniæ confidentialis: siquidem Constitutiones Pontificiæ solum de beneficio loquantur, & cum sint odiosa non debent extendi; *arg. c. 15. de Reg. jur. in 6.* Et eadem ratione, cum dictæ constitutiones tantum de cessione, & resignatione beneficiorum loquantur, non sunt extendendæ ad ipsorum permutationem. *Suar. de Simon. lib. 4. cap. 43. n. 11.*

32. Simoniæ est peccatum grave oppositum virtuti Religionis, ac proinde sacrilegium: siquidem per eam indignè, & irreligiosè tractatur, & profanatur, res spiritualis, & sacra; cum pretio temporali æstimantur, quæ omne pretium superant. *Suar. de Simon. lib. 4. cap. 3.* Hinc spirituale pro spirituali potest dari absque simoniæ; v. g. reliquiæ cum reliquijs, vasa, velles sacra, & aliæ functiones spirituales, cum alijs similibus possunt commutari, ut contra *Ricard. & Palud. tenent Suar. lib. 4. de Simon. cap. 30.* Beneficia tamen Ecclesiastica ex dispositione juris nequeunt cum alijs commutari, nisi superioris auctoritate interposita. *c. 5. & 7. de Res. permut.* Simoniæ peccatum, nec ex parvitate materia potest esse veniale, quia res sacra, quantumcumque modica, est nihilominus donum Dei, & altioris ordinis, quam quævis res temporalis. Indequè semper indignè tractatur, eam pretio temporali æquiparando, & quanto hoc minus est; major est injuria, & vitiosio; potest tamen accidere, quod ex parvitate pretij præsumatur illud datum esse merè liberaliter, & non ex pacto pro re spirituali, ut in specie *Text. in c. 18. b. t. Suar. de Simon. lib. 4. cap. 33.*

33. Nomine emptionis, & venditionis in simoniæ venit, quicumque contractus, vel pactum onerosum expressum, vel tacitum dandi (etiam ex una parte tantum inchoatum, ut in casu Simonis Magi) aliquid temporale pro spirituali, tanquam pretium pro merce: ut emptio, venditio, locatio, transactio, permutatio, contractus innominatus, electio, præsentatio, confirmatio, renuntiatio, &c. imò, & omisio alicujus actus spiritualis,

si pro pretio fiat: *arg. L. 29. §. 1. ff. de Statu liber. Gonz. in c. 2. b. t. ex num. 13.* Simonia est dare temporale pro spirituali, etiam quando spirituale non datur, tanquam pretium, sed dumtaxat tanquam motivum conferendi, vel efficiendi spirituale, quia tunc quasi tacite pacificetur dans temporale, ut detur spirituale, & non aliter: ac proinde fit emptio pretio, palliata nomine motivi ad illudendas prohibitiones Canonicas. *c. 34. b. t. & etiam, quando temporale est solum gratuita compensatio pro spirituali, aut e contra. Sic decisum est ab Innoc. XI. in damnatione contraria prop. Ord. 45.* Quia tunc fit contractus onerosus tacitus dandi temporale pro spirituali, mutaturque gratitudo, vel obligatio antidoralis in obligationem iustitiæ, siquidem gratitudo in pactum deducitur, & quidquid ex pacto debetur, ex iustitia debetur. *Suarez de Simon. lib. 4. cap. 45. n. 11. & alij com.* Si verò qui spirituale accipit, suam obligationem antidoralem recognoscens promittit, se eam observare, non determinando gratitudinis genus, non committit simoniam, cum quilibet promittere possit id, ad quod Jure Naturali tenetur. Dare aliquid temporale, vel obsequium præstare absque ulla obligatione recipientis, sed solum sub spe, quod retribuatur aliquid spirituale; v. g. beneficium, ex gratitudine, & remuneratione, non est simonia, quia illud obsequium non habet rationem pretij, sed solum conciliat benevolentiam illius, qui beneficium est collaturus. *Suarez de Simonia, lib. 4. cap. 45. n. 4.* sicut non est usura dare mutuum spe obtinendi à mutuario, non ex obligatione, sed ex gratitudine, aliquid ultra sortem. Nec simonia item committitur, etiam si talis spes explicetur illi, qui daturus est beneficium, dumtamen absit omne pactum expressum, vel tacitum, & voluntas alterum obligandi. *Suar. de Simon. lib. 4. cap. 45. num. 8. & Innoc. XI. damnavit hanc propositionem Ord. 46. scilicet non esse simoniam, etiam si temporale sit principale motivum dandi spirituale, imò etiam si sit finis ipsius rei spiritualis, sic ut illud plaris aestimetur, quam res spiritualis, quod intelligendum est, quando dans, vel faciens spirituale propter temporale tanquam finem, intendit temporale tanquam pretium rei spiritualis, vel pactum, vel intentio intercedit dandi spirituale propter temporale, ita ut plus temporale, quam spirituale aestimetur. Si verò*

non interveniat pactum, vel intentio dandi spirituale propter temporale, nec hoc intendatur tanquam pretium rei spiritualis, sed ob aliam justam causam; v. g. ex gratitudine, vel titulo stipendij ad sustentationem operantis, vel dantis spirituale, non erit simonia.

34 Qui ex gratitudine, ad satisfaciendum obligationi antidorali confert, vel præsentat ad beneficium Ecclesiasticum benefactorem temporalem, modo gratis, & sine pacto fiat, non committit simoniam: etiam si conferens, vel præsentans suam intentionem Clerico significet, siquidem, quod datur ad satisfaciendum obligationi antidorali, non datur ut pretium: nam gratitudo non datur, sed affectum respicit, & solet conferri absque vilipendio, quod longe nobilitus est, quam acceptum. *Nao. in Man. cap. 23. n. 100.* Sic Deus dat bona temporalia ob opera virtutis: pauperes pro benefactoribus orant, & Religiosi Missas, & Orationes pro fundatoribus offerunt. Dare alicui beneficium intuitu solius consanguinitatis, vel amicitiae licet possit esse peccatum, si non conferatur digniori, non tamen erit simonia: quia cum nihil in compensationem collator accipit, illud omnino gratis confert. *D. Thom. 2. 2. q. 100. art. 5. ad 3. Suar. de Simon. lib. 4. cap. 37. n. 6.* Nec est simonia donatio merè gratuita facta sine pacto expresso, vel tacito, vel animo donatarium obligandi ex iustitia, ad dandum aliquid spirituale, præcipue si donum temporale detur post acceptum spirituale; *arg. c. 18. b. t. c. 4. 1. q. 2. Gonzal. in c. 1. b. t. n. 8.* siquidem tunc illud temporale non habet rationem pretij: quando verò donum temporale dationem spirituale præcedit in foro externo præsumitur intentio simoniaca: quia munera animos exaccant, & cogunt: hinc etiam in foro interno hoc est cavendum, saltem propter scandalum, & inconvenientiam, quæ possunt sequi. Et licet compensatio gratuita inducat simoniam, juxta propositionem 45. ab Innoc. XI. damnatam, secus donatio gratuita: nam compensatio gratuita facta ex gratitudine in pactum deducta, ratione pacti obligationem iustitiæ inducit: secus donatio gratuita, quæ nempe à mera liberalitate procedit. Aliquando jus prohibet, etiam sponte oblata accipere: sic *Trid. sess. 21. de Ref. cap. 1. prohibet, ne pro collatione ordinum, etiam prima torsura, & pro litteris Dimissorijs, &c. aliquid, etiam*

de Simonia, & ne aliquid pro spiritualibus exigatur, &c. 145

gratis, & sponte oblata accipiatur ab Episcopis, vel alijs collatoribus, quocumque prætextu, sed tunc accipiens non committeret simoniam, licet contra talem legem peccaret, vel saltem hoc est prohibuit, ut omnis simonia suspicio vitetur. *Gonz. in c. 1. b. t. n. 8.*

35 Non est simonia aliquid dare, legare, vel promittere sub conditione, vel modo rei, vel operis spiritualis: siquidem tunc non intervenit contractus onerosus obligationem absolutam imponens, sed quod datur, impleta conditione, adhuc gratis datur: nec habet rationem pretij motivi, vel finis, sed tantum remunerationis liberalis operis, spiritualis exerciti in gratiam dantis, ut patet in fundationibus Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum, in quibus omnibus proventus temporales assignantur sub conditione operis pii, & spiritualis: sic Catholicus potest in fideli præmium offerre, si se convertat ad fidem, vel baptismum suscipiat, & puella hæretico potest nuptias, si suum errorem detestetur promittere: parentes suis filiis aliquid donant, si Sacramenta frequentent, vel si Religiosi fiant: fundatores Ecclesiarum legant, ut pro se, & suis familijs fiat anniversarium. *c. 12. de Restit. spoliator. c. fin. de Testam. c. 31. de Verb. signific. c. 4. de Condit. apposit. Clem. Dudum 2. de Sepulchur. Suarez de Simon. c. 39. n. 18.* simonia tamen foret, si obligatio absoluta alicui imponeretur, ut pro re temporali opus spirituale faceret. Ex *Textu* sic intelligendo in *c. 2. 1. q. 2.* ibi: *Namquam enim legimus Domini Discipulos, vel eorum ministerio conversos quempiam ad Dei cultum aliquo muneris interventu provocasse.*

36 Clerici ministrantes spiritualia possunt recipere, & petere stipendium sustentationis Jure Naturali, & ex iustitia debitum. Ex *Matth. 10. v. 10.* ibi: *Dignus est operarius cibo suo. 1. Cor. 9. v. 7. Quis militat suis stipendijs unquam?* possuntque pasci, & conventu de hac congrua sustentatione, antequam obligationem ministrandi spiritualia in se suscipiant; dummodo quantitatem Legæ, vel consuetudine taxatam non excedant. *c. 42. b. t. & absit turpe pactum, quo res temporalis, tanquam pretium sumeretur, vel spem avaritiæ præferat. c. 2. c. 3. c. 4. 1. q. 2. c. 36. c. 41. b. t.* sic contra *Ricard. Sylv. & Hostiens.* tenent *Gloss. in c. 11. de Prob. V. Ita quod. Suar. de Simon. lib. 4. cap. 36. n. 3. & cap. 46. Tom. II.*

n. 4. Similiter possunt stipendium congruæ sustentationis accipere Clerici, etiam si per accidens, eo non indigeant, quia sunt divites: nam hoc non tollit, quod illud ex iustitia debeatur, non tanquam pretium rei spiritualis, sed tanquam justum stipendium sustentationis debitum. *c. fin. 1. q. 2. D. Thom. Suar. de Simon. lib. 4. cap. 46. n. 7.* fecus est in Parocho, vel alio ex obligatione sui officij ministrante spiritualia: nam si his sufficiens sit sustentatio ex decimis, vel alijs fructibus, contra iustitiam novum stipendium petunt, vel de eo pacificuntur: nam cum illud opus spirituale ex iustitia, ratione stipendij, & officij facere teneantur, deest titulus legitimus novum stipendium exigendi. *D. Thom. 2. 2. q. 100. art. 3. ad 3. Suar. de Simon. lib. 4. cap. 46. n. 9.* potest tamen roletari consuetudo dandi aliquid moderatum Parochis pro missis, sepultura, assistentia matrimonijs, vel Sacramentorum administratione: si exactio sit moderata, juxta taxam approbatam ab Episcopis, & Parochus paratus sit, etiam si nihil detur administrare; *arg. c. 42. b. t. & ibidem Barb. n. 17. Trid. sess. 24. de Ref. cap. 14.* quia potius pro sustentatione ministrantis quam pro pretio operis datur, nec debet reprobari hæc consuetudo, etiam si Parochus habeat congruam sustentationem, nam hi redditus, quos stolæ vocant in locum decimarum personalem, & aliarum, quæ per delictum sublatæ sunt, successisse videntur.

37 Non potest quis accipere aliquid temporale, pro ipso labore intrinseco rei spiritualis, nam cum non habeat æstimationem, ab ipso opere distinctam, simoniam committeret, nam pretium acciperetur pro ipsis officijs Ecclesiasticis, ut sunt prædicatio verbi Divini, orationes, quæ in choro, vel processionibus, vel etiam privatim fiunt. *c. 21. b. t.* quia cum hæc omnia ad finem supernaturalem ordinentur gratis sunt danda. *Matth. 10. v. 8. Suar. lib. 4. de Simon. cap. 15. n. 3.* Pro labore tamen extrinseco rei spiritualis, bene potest aliquid accipi, si aliunde non sit debitus ex officio, fundatione, vel contractu; sic nihil potest accipi pro labore adhibito in celebratione ordinum, Missæ, &c. quia ipsi actionibus intrinsecis, & ab eo est inseparabilis: potest tamen accipi pro labore expectandi certam horam, vel inter faciendij; dummodo stipendium statuto, vel consuetudine, vel aliter justum non ex-

cedatur, siquidem talis labor extrinsecus ipsis actionibus est, & ab eis separabilis. Parochus tamen, quia ex officio tenetur ad talem laborem, nihil potest pro eo accipere. *Soto de Just. lib. 9. q. 6. art. 1. Suar. de Simon. lib. 4. cap. 29. n. 15. & Barb. in cap. 29. b. t. n. 5.* potest etiam quos pauperibus, vel Religiosis, ut pro se orent pecuniam dare, non ut pretium orationis, sed per modum elemosynæ, vel etiam stipendij (maximè si oratio diuturna est) ad congruam sustentationem. *Suar. de Simon. lib. 4. cap. 15. n. 9.* Etiam est simonia si Sempronius; v. g. aliqua temporale det, vel promittat Titio, ut suis precibus, intercessione, vel commendatione consequatur à Cajo beneficium conferendum Sempronio, etiam si ipse Cæsus, qui est collaturus, vel presentaturus ad beneficium nihil præcipiat. Siquidem emens preces censetur collationem emere, in ordine ad quam preces allinat, tanquam causam moralem. *D. Thom. 2. 2. q. 100. art. 2. ad 5. Suar. de Simon. lib. 4. cap. 53. n. 14.* non tamen esset simonia aliquid his Ministris, vel intercessoribus dare, non pro ipsis precibus; sed pro labore in eundo, & redeundo, vel pro litteras, aut supplicem libellum scribendo, vel pro damno emergente, vel lucro cessante.

38 Materia simoniæ constat ex mercede, & pretio. Merx in hac impia, & facilegia negotiatione, est res spiritualis, vel spirituali annexa; nomine rei spiritualis in hac materia non sumitur res incorporea, ut Deus, Angelus, anima rationalis, jus venandi fama, &c. sed quod aliquomodo supernaturale est, & ordinatum à Deo, vel Ecclesia ad salutem spiritualem animæ, & nullis naturæ viribus potest adquiri. *Suar. de Simon. lib. 4. cap. 8. n. 6.* Spirituality ergo varijs modis dicuntur 1. formaliter, & per se, ac per suam essentiam, ut gratia sanctificans, virtutes Theologicae, & morales insusæ character Sacramentalis, gratia gratis data, &c. Has res vendere, vel emere simonia est, non solum si secundum se, & quasi in abstracto vendantur, quem ad modum Simon Magus voluit Spiritum Sanctum emere ad lucrum, & eius venditione captandum. *Aff. 8.* Sed etiam si non secundum se, sed quasi in concreto vendantur; v. g. Si quis Captivum carius venderet, quia Christianum, vel Sacerdotem. *Suar. lib. 4. de Simon. cap. 9. n. 9. 2. Causaliter*; quia causa sunt gratiæ, & aliorum donorum prioris generis, ut Sa-

cramenta, Sacramentalia, & officia Ecclesiastica ordinata ad effectum supernaturalem. 3. *Effectivè*; quia sunt effectus, qui à gratia, vel dono spirituali procedunt; v. g. ordinare, prædicare, baptizare, patrare miracula, prophetare, celebrare Officium Divinum, & alia hujusmodi.

39 Sacramenta secundum se, & quatenus gratiam conferant non possunt vendi, quia licet hæc in aliquibus actionibus consistant, sunt tamen dona Divina, & supernaturalia à Christo Domino collata, ad gratiam supernaturalem conferendam. *c. 9. c. 14. c. 29. b. t. l. 1. tit. 17. p. 1.* In matrimonio tamen cum ratio Sacramenti non immutet naturam contractus, possunt aliquæ pecuniæ dari, & accipi, ad compensandam inæqualitatem; v. g. in nobilitate, inter sponsam, & sponsum, & à fortiori, ratione dotis, vel donationis, propter nuptias, vel ararum, ut sic onera matrimonij sustineantur. *L. 1. tit. 17. p. 1. Suar. de Simon. lib. 4. cap. 10. n. 11. & 12. Barb. in c. 9. b. t. n. 4.* Materia remota Sacramento; v. g. panis, & vinum in Eucharistia, Oleum in Unctione, &c. potest emi, & vendi; siquidem quid temporale est, si non sequatur scandalum, nec Lex prohibeat, nec obligatio ea ministrandi detur. Materia verò proxima, scilicet illa actio, qua applicatur materia remota, vel illa actio, qua pronuntiat forma, vendi non potest, siquidem tales actiones non sunt naturales, sed supernaturales ordinatæ ex Christi institutione ad gratiam supernaturalem conferendam. *Suar. de Simon. l. 4. cap. 11.* Res consecrata, vel benedicta; v. g. Calix aureus consecratus vendi potest præcisè pro materia pretio, siquidem per consecrationem non amittit talis materia suam destinationem, & valorem. *L. 1. tit. 17. p. 1. D. Thom. 2. 2. q. 100. art. 4. ad 1. 2. & 3. Et in 4. D. 25. q. 3. art. 2. q. 3. Nav. Man. c. 23. à n. 108. Suar. de Sim. lib. 4. cap. 14. n. 6. Gonzal. in c. 12. b. t. n. 8. contra Abb. & alios.* Ita tamen, ut propter benedictionem, vel consecrationem, non augeatur pretium rei, ultra suum valorem, vel sumptus in ea asportanda, quia sic consecratio, vel benedictio vendi censetur, quod esset simoniacum: cum tales res sint sacra, tum ratione principij, quia potestatem supernaturali à Christo Ecclesie concessa sunt instituta: tum ratione finis, ad quem ordinantur, qui supernaturalis est, & ad

salutem animarum conducens. Et sic debent intelligi *Text. in c. 7. l. q. 3. c. 105. l. q. 1. c. 8. b. t. Suar. de Simon. lib. 4. cap. 14. n. 13.* Si tamen vasa, Calices, & ornamenta consecrata, vel benedicta Laicis ad usus profanos vendantur, antequam tradantur debent consari, confringi, vel distui. *Auth. Præterea, C. de Sacram. Eccles. Nihil potest dari pro patione miraculi, vel propheta, vel alijs gratijs gratis datis, nam hac ratione gratis etiam dari debent. Matth. 10. v. 8. l. 1. tit. 17. p. 1.*

40 Etiam sunt materia simoniæ actus ordinum. *c. 1. c. 8. c. 9. c. 21. c. 29. b. t.* non solum si sint Ordinis Pontificalis, ut consecratio, consecratio, ordinatio, sed etiam Ordinis Sacerdotalis, quin & Minorum Ordinum, non solum si tales actus à constitutis in Minoribus Ordinibus fiant, sed etiam si exercentur à Laicis; quia suam cooperationem cum ministerio sacro conjungentes cum debita reverentia debent exhibere. *D. Thom. 2. 2. q. 100. art. 3. Suar. de Simon. lib. 4. cap. 13. & 14.* pro muncere Ostiarij, & potius promunere Cantoris pretium accipi potest. *Suar. de Simon. lib. 4. cap. 14. n. 8.* Ordinas, & eius Ministri nihil possunt ex pacto accipere pro litteris dimissorijs, vel testimonialibus ordinum, quia gratis debent dari, sicut principale, cujus naturam sequuntur. Notarij, ubi non habent salariam, nec viget consuetudo nihil accipiendi, pro singulis dimissorijs, vel testimonialibus decimam partem unius auri, id est ducatus, possunt accipere. *Gonz. in c. 1. b. t. n. 6.* & licet Jurè Communi possent accipere Ordinarij aliquid sponte oblatum, si modicum esset, & ex intervallo daretur. *c. 18. c. 30. b. t.* Hodie ad omnem suspensionem, & pretextum tollendum, nec gratis oblatum pro collatione ordinum, vel dimissorijs, vel testimonialibus potest accipi sub excommunicationis poena respectu accipientis, & suspensionis ab officio, & executione ordinum, respectu ordinatorum. *Trid. sess. 21. de Reform. cap. 1.* Si tamen verè spontè daretur, non esset simonia; imò prædicta constitutio Trid. in pluribus locis non est recepta.

41 Quando pro exercenda jurisdictione spirituali, sive in foro interno, sive in externo, aliquid temporale datur, committitur simonia, siquidem ea potestas ad finem supernaturalem ordinatur. *c. 124. l. q. 1. c. 14. c. 24. b. t. Suar. lib. 4. de Simon. cap. 19. Castrop. tr. 19. Tom. II.*

D. 3. p. 12. & alij com. Sic est simonia aliquid dare, vel accipere pro confessionibus audiendo, pro absolutione danda, vel neganda, vel pro absolutione à censuris, vel concessione indulgentiarum, pro dispensando in voto, estu carnium, festi observatione, vel impedimento matrimonij. *Trid. sess. 24. de Ref. Matr. cap. 5. & sess. 25. de Ref. cap. 18.* Aliquando in Romana Curia aliquid exigitur; non pro ipsa dispensatione, sed pro sustentatione Officialium Curia, vel pro mutatione voti in illam elemosynam, vel ad aliquod opus pium applicandam. Episcopus potest in dispensatione voti, festi observatione, & similibus elemosynam per modum commutationis imponere; sed non debet eam sibi ipsi applicare, sed alicui operi pio. Nullus tamen Prælati inferiori Papa, potest, etiam titulo sustentationis, hujusmodi exactiones in dispensationibus facere. *Trid. sess. 24. de Reform. Matr. cap. 5. Et sess. 25. de Ref. cap. 18. Suar. lib. 4. de Simon. cap. 20. n. 14.* Prælati, qui aliquid temporale accipit, ut actum aliquem, etiam circa materiam temporalem, & politicam, jurisdictionis Ecclesiasticæ sive voluntariæ, sive contentiosæ exerceat, simoniam committit, quia talis jurisdictio provenit à potestate spirituali gratis data, ac proinde gratis exercenda. *c. 10. de Vita, & honest. Cler. Suar. lib. 4. de Simon. c. 20. n. 19.* Si verò talis actus provenierit à potestate temporali, quam alias habet Prælati Ecclesiasticus, ut Pontifex in suo territorio temporali, & alij Hispaniæ Episcopi, cum non proveniat à potestate spirituali, non esset materia simoniæ. *Suar. lib. 4. de Simon. c. 20. n. 17.*

42 Nihil potest accipi pro admisionem ad novitium, vel professionem religiosam, cum à potestate spirituali talis actus proveniat, & ad charitatis perfectionem, & animæ salutem ordinetur. *c. 8. c. 9. c. 25. c. 40. b. t. Suar. lib. 4. de Simon. cap. 17. n. 4. & 5. Gonz. in c. 18. b. t. n. 3.* potest tamen accipi, si quid spontè detur ab ingressivo, vel pro congrua sustentatione ingressivi, quando Monasterium indiget; *arg. Trid. sess. 25. de Regul. cap. 16. D. Thom. 2. 2. q. 100. art. 3. ad 4.* sed nihil plus potest accipi pretextu paupertatis Monasterij. *c. 4. b. t. Titulo dotis potest aliquid à Monialibus accipi, etiam si Monasterium non indigeat, universali consuetudine, varijsque decisionibus hoc probantibus. Nihil potest dari pro beneficij Ecclesiastici, vel*

dignitatis collatione, sive fiat per presentationem, sive per electionem, vel institutionem, cum ordinentur ad spirituales administrationem. *c. 9. c. 11. c. 22. c. 36. c. 41.* nec potest pretium accipi pro omissione actuum spiritualium. V. g. pro neganda approbatione pro ordinibus, vel abolutione a peccatis, vel a censuris, & alijs hujusmodi. *Text. in c. 14. b. t.* nam tunc omisio rei debita commissiōi comparatur; *arg. l. 121. ff. de Reg. jur.* Si verò actus, qui omittuntur à potestate spiritualibus sint omninò independentes, tunc enim certè eorum omisio pretio impenetrata simoniaca non est, licet aliunde sit peccaminosa. *Suarez. de Simon. lib. 4. c. 22. n. 11.*

43. Etiam sunt materia simoniæ res spiritualibus annexæ: illæ scilicet, quæ licet in se non sint spirituales, habent tamen cum rebus spiritualibus connexionem, & quidem tribus modis, rebus spiritualibus possunt connecti. 1. *Antecedentèr*: quando tanquam causa, vel aliquid præsuppositum, ad aliquid spirituale ordinantur; v. g. Calices, Altaria, Temppla, aliæque res sacræ, & benedictæ, ut rosaria, numismata, & alia, quæ ad sacrificium Missæ, vel devotionem referuntur, ut jus patronatus, & jus eligendi, quæ ad beneficium, & officium Ecclesiasticum ordinantur, & sic ad finem spirituales. 2. *Concomitantèr*: quia scilicet, rebus spiritualibus sunt conjuncta, ut est labor corporalis, qui in ipsa actione, ministerio, vel functione spirituali subitur; v. g. in ipsa sacificatione, prædicatione verbi Divini, Sacramentorum administratione, &c. 3. *Consequentèr*. Ille scilicet, quæ spirituale supponunt, tanquam causam. Sic jus percipiendi decimas, oblationes, & primicias, beneficia Ecclesiastica, & pensiones præsupponunt officium, & ministerium spirituale. Jus patronatus, quod Laici habent, licet transeat ad hæredes, cum hereditate; imò ad emptorem Castri, v. g. cui est annexum, tanquam quid accessorium, non tamen potest per se, & principalitèr, sine simonia, vendi. *c. 16. de Jur. patr. c. 9. de Transact. Trid. sess. 25. de Ref. cap. 9.* Et licet ab Ecclesia sit inventum, ejus venditio non solum esset simoniaca Jure Ecclesiastico, ut hac ratione defendunt *Navarr. Man. cap. 23. n. 98. Sot. de Just. lib. 9. q. 7. art. & alij.* sed etiam Jure Divino, quia supposita connexionem, quam jus patronatus habet, cum potestate spirituali, à qua, si-

cut beneficia, institutum est, & cum sine spirituali, scilicet cum institutione Clerici in beneficio, est magna irreverentia illud pretio temporali æstimare. *Suar. de Simon. lib. 4. c. 28. n. 7.*

44. Præterea sepultura, quatenus est locus benedictus, & Ecclesiæ autoritate ad fidelium sepulturam deputatus, nequit vendi. *c. 13. de Sepult. c. 9. & 41. b. t.* Si verò quis habeat sepulchrum proprium, illud vendere potest, præcisè juxta valorem fundi, & expensarum, quæ factæ fuerunt in ejus constructione, sicut Calix præcisè juxta materiam potest vendi. *D. Thom. 2. 2. q. 100. art. 4. ad 3.* Item potest aliquid exigi pro fabrica conservanda, & Ministris sepulture alendis, pro obligatione non admittendi in tali loco, nisi eos, qui sunt ex certa familia, vel pro loco eminentiori, & honoratiori sine respectu ad ejus sanctitatem, sic testante consuetudine, quæ non est damnanda, imò expresse approbatur in *L. 15. tit. 17. p. 1. Suar. de Sim. lib. 4. cap. 14. n. 21. Barb. de Offic. Paroch. cap. 26. ex n. 16. Gonz. in c. 13. de Sepult. n. 2.* Fructus beneficii jam percepti, imò eorum commoditas vendi, & locari, à beneficiario potest, antequam eos percipiat, quia quid merè temporale sunt. *c. 2. de Locat. lib. 9. tit. 17. p. 1.* sic potest beneficiarius pecunia redimere, non solum pensiones merè temporales, sed & mixtas, quæ habent annexum onus spirituale, dum tamen pensionarius maneat ad opus spirituale ligatus, quia hæc libertas à pensionibus solvendis non est quid spirituale, nec beneficiarius aliud facit, quam pretio anticipato emere fructus, quos quotannis posset pensionarius vendere. *Suar. lib. 4. de Sim. cap. 26.* sed in hoc casu requiri Pontificis licentiam tenent *Garc. de Benef. p. 1. cap. 5. & alij, quod negant Tolet. in Sum. lib. 5. cap. 29. & alij.* Similiter Vicarius perceptus potest à Monasterio, cui ejus Parochia est incorporata cum onere certæ pensionis, eam redimere: quia tunc fit gratia Vicario, ut una solutione se liberet à pensione annua: secus esset, si Vicario onus, eam redimendi inponeretur; nam tale pactum esset simoniacum saltem Jure Ecclesiastico. *Suar. lib. 4. de Simon. cap. 26. n. 20.* Beneficium vero, quatenus est jus administrandi spiritualia, non potest absque simonia Juris Naturalis vendi, quia hoc jus est aliquid in se sacrum, & spirituale, atque à Christo institutum, imò nec beneficium, quate-

tenus est jus fructus percipiendi potest pro re temporali vendi. *c. 4. c. 6. de Pact. c. 7. de Transact. c. 15. c. 34. b. t.* quia licet jus percipiendi fructus sit annexum ex Ecclesiæ institutione juri spirituali, tamen ex suppositione, quod, & dum est annexum, spiritualitatem induit, cui gravis irreverentia sit, si cum temporali commutetur, & per consequens non solum jure Ecclesiastico erit simonia illud vendere, ut tenent *Nav. Man. cap. 23. num. 108. Garc. de Benefic. 1. part. c. 2. num. 9. L. 2. c. 35. num. 26.* sed etiam Jure Naturali, & Divino. *Suarez. L. 4. de Simon. cap. 24. ex num. 7. Gonz. in c. 8. b. t. n. 5. Cajet. Soto, & alij.* Idem proportione debita dicendum est de Cappellanis, commendis, præstimonijis, Hospitalibus, & pensionibus: nam si nihil spirituale continent, sed quid merè temporale, vendi possunt, secus si aliquam spiritualitatem ratione connexionis habeat. Sic commendæ ordinum militarium D. Jacobi, Alcantaræ, Calatravæ, &c. quæ præcisè in præmium, vel stipendium militiæ conferuntur, vendi possunt: secus commendæ S. Joannis Hierosolymitani, & alia, quæ saltem beneficijs manualibus accensentur. *Suar. L. 4. de Simon. cap. 26.* pro coadjutorijs, etiam cum jure successione possit temporale pretium dari, si hoc tanquam stipendium eam concedentis detur, tenent *Castro. tr. 17. D. 3. p. 13. n. 4.* sed negat *Suar. L. 4. cap. 27. n. 5.* etiam si talis coadjutoria detur sine jure succedendi, quia est quasi Vicarius coadjuti, ac proinde tenetur Divina officia obire; *arg. c. 8. c. 21. b. t.*

45. Cum in simonia contractus onerosus, & utrimque obligatorius reperitur, debet intercedere pretium temporale, cujus nomine venit non solum pecunia, ut in emptione. *L. 1. ff. de Contr. empt.* sed quæcumque res temporalis pretio æstimabilis, & utilitatem temporalem afferens. Hoc pretium licet verè, & propriè sit debitum ex jultitia commutativa, dicitur munus in Jure Canonico: & est triplex, consistitque in dono, factio, & verbo. *L. 3. tit. 17. p. 1.* quod jam communiter appellatur, *munus à manu, munus ab obsequio, munus à lingua.* *c. 113. c. 114. 1. q. 1.* Munus, quodcumque temporale censetur habere rationem pretij in foro externo, si pactum intercedat, & non detur major ratio illud à simonia excusans; v. g. redemptio vexationis, compensatio laboris extrinseci,

&c. Si detur munus temporale ante receptionem rei spiritualis, vel immediate post illam pretium censetur: nam tunc non præsumitur liberalitas. *c. 104. 1. q. 1.* si ex intervallo detur, ex liberalitate, & gratitudine præsumitur oriri. *c. 2. c. 4. 1. q. 2.* & quidem simonia committitur, si munus magni pretij sit, attenta persona dantis, vel accipientis, ita ut verè rei spiritualis pretium credatur, si verò modici pretij sit, pro nihilo reputatur. Aliquando dationem muneris potest exculare consanguinitas, amicitia, nobilitas, & honestas personarum. *Suar. lib. 4. de Sim. cap. 36.* In foro conscientia depositioni poenitentis statur. *Munus à manu* appellatur quæcumque res temporalis, corporalis, vel incorporalis, pretio æstimabilis: ut pecunia, jura, census, pensiones, pecunie mutatio, debiti solutio, dilatio solutionis, remissio debiti, promissio remissionis, & alia hujusmodi. *c. 18. c. 34. c. 36. c. 45. b. t. L. 3. tit. 17. part. 1.* *Munus ab obsequio* sunt quæcumque temporalia obsequia, vel servitia: v. g. famulatus, negotiorum administratio, & similia, si hæc ex pacto, & obligatione spirituale obtinendi fiant. *c. 12. b. t. L. 3. tit. 17. p. 1.* Si obsequium purè fiat, & sine conditione, & pacto, vel animo alium obligandi ad rem spirituales dandam: maxime si post rei spiritualis exhibitionem munus; vel obsequium præstetur, non habet rationem pretij: nam tunc liberè, & gratis præstatur, ac proinde rei spiritualis collatio non erit simoniaca. *c. 2. c. 13. 1. q. 2. c. 18. c. 34. b. t.* *Munus à lingua*, sunt laudes, preces, & intercessiones, quæ ab aliquo interponuntur, sub pacto, saltem tacito, & animo obtinendi propter illas aliquid spirituale. V. g. si quis conferat beneficium Titio, ut hic apud Principem, vel alium pro collatore intercedat ad aliquid consequendum, etiam spirituale; nam cum hæc intercessio pretio æstimabilis sit, jam pro pretio temporali censetur beneficium. *c. 113. 1. q. 1. L. 3. tit. 17. p. 1.* ibi: *Tres maneras son por que los omes facen simonia. La primera sirviendo por sus cuerpos mismos. La segunda dando dadas, & presentes. La tercera se hace por palabras rogando.* Non est simonia apud collatorem, vel patronum intercedere, vel aufferre recommendationem, ut beneficium conferat, etiam si collator inmitu precum, & intercessionis conferat beneficium, etiam indigno, cum illud non vendat, sed gratis det, teste totius Orbis

consuetudine. c. 121. c. 122. l. g. 1. c. 34. b. t. & expressè habetur in L. 4. tit. 17. p. 1. Nec si rem spiritualementem, vel beneficium conferat ob gravem metum injustè incussum. Vel si Episcopus conferat debitori suo beneficium, ut ab eo debitum consequi possit, non est simonia, si nullum pactum intercedat, quo novum onus debitori imponatur. *Suar. lib. 4. de Simon. cap. 37.*

46 Nec est simonia pactum adiacere, circa illud, quod iam jure inest; v. g. si à resignante apponatur pactum, ut resignarius solvat debita nomine Ecclesie facta: nam hoc jure ipso inest. c. 1. de Solutione. nec nova obligatio imponitur. Similiter cum habens beneficium incompatibile, necesse habeat cedere primum, ut obtineat secundum: tunc non erit simonia hanc cessionem in pactum deducere. Si verò primum beneficium compatibile sit cum secundo, esset simonia de ejus dimissione pacifici: si quidem ea haberet rationem pretij, quatenus nova obligatio, & onus resignanti imponeretur. Hac ratione simoniam committit Titius, qui vult beneficium, quod iam pacifice possidet, resignare sub pacto, & conditione, quod ipsi solvantur expensæ in prosecutione litis talis beneficii factæ: nam jam non gratis beneficium conferretur, novaque obligatio, quæ ipso jure beneficio, non inest imponeretur. *Suar. lib. 4. de Simon. cap. 35. num. 24.*

47 Si Titius, qui habet aliquod jus adquisitum in beneficio, & quidem certum judicio communi peritorum: (non tamen est necesse illud plenum esse) & aliquis injustè eum vexat, impediendo, quominus illud consequatur, potest pecunia redimere injustam vexationem, sine simonia, quia daret temporale pro temporali, ut est vexationis redemptio. c. 28. b. t. *Gloss. ibid. V. Restituere. D. Thom. 2. 2. q. 100. art. 2. ad 5. Suar. lib. 4. de Simon. cap. 50.* Etiam si Titius nondum habeat jus adquisitum in re, si aliquis eum vexat, consecutionem impediendo, ita etiam ut solum possit nocere, non tamen prodesse valeat, potest Titius pecunia vexationem redimere, siquidem jus habet, ne injustè impediatur ab electione, confirmatione, institutione, &c. Si verò impediens, & vexans, non solum nocere possit, sed etiam prodesse. v. g. quia est elector, collator, patronus, &c. Tunc datio pecunie erit simoniaca: nam tunc virtualiter ipsam rem

spiritualementem, vel beneficium emere censetur. c. 23. b. t. *D. Thom. 2. 2. q. 100. art. 2. ad 5. Suar. lib. 4. de Simon. cap. 50. n. 18.* Post plenum, & certum jus adquisitum in beneficio, quoad proprietatem, si quis impediatur possessionem accipere, potest vexationem redimere, etiam ab eo, qui prodesse potest, in possessionem mittendo, quia possessio est, quid temporale. Si verò ipse elector non vexet formaliter, qua elector, hoc est negando suffragium, sed materialiter, & ut quilibet alius privatus; v. g. diffamando, vel coelectores injustè ab electione avertendo, possit Titius abique simonia redimere pecunia hanc vexationem, quam non tenetur sustinere: imò habet jus, ne hoc modo impediatur. *Suar. lib. 4. de Simon. cap. 5. n. 28.* Quando verò vexatio non est injusta: v. g. si quis turbetur, vel litem patiatur circa beneficium litigiosum, vel quia electio, vel presentatio est dubia, &c. non est propriè vexatio, ac proinde, non potest pecunia redimi: quia tunc jus, quod non habet censetur acquirere, vel firmare. *Suar. lib. 4. de Simon. cap. 50. n. 11.* Sed etiam si vexatio sit injusta, non debet pecunia redimi, si alia via possit tolli: non quia committeretur simonia, sed quia ipse eam redimens cooperaretur alterius peccato, dando pecuniam, quam alter accipere nequit: potest etiam pecunia dari Electoribus, ne eligatur indignus, si aliter ejus electio nequit impediri, non tamen potest dari si exclusio indigni ad certæ personæ electionem dirigitur. *Suar. lib. 4. de Simon. cap. 50. n. 4.*

48 In causâ simoniæ solum cognoscit Judex Ecclesiasticus, etiam si reus Laicus sit: quia cum ex Jure Divino, & Ecclesiastico descendat ejus prohibitio, causâ spiritualis censetur, & solum juxta Sacros Canones decidenda est. L. 58. tit. 6. p. 1. & *ibid. Gregor. Lop. Her. in Cur. Philip. 2. §. 2. n. 9.* Si crimen sit notorium notorietate facti, vel juris, quia jam de eo crimine est aliquis Laicus in foro Ecclesiastico condemnatus, potest etiam puniri à Judice Sæculari. In hoc crimine potest accusare, & testificari quilibet, etiam servus, & criminofus, dum tamen non sit Paganus, Hæreticus, vel inimicus capitalis: nam tantum hæ exceptiones admittuntur. c. 3. e. 7. c. 1. b. t. Possunt accusari dans, & accipiens. c. 8. c. 30. b. t. Et ille, pro quo alius dedit, si dationem sciat, & in eam consentiat. c. 23. c. 33. b. t. secus si ignoret, vel

de Simonia, & ne aliquid pro spiritualibus exigatur, &c. 151

vel reuatur. c. 27. b. t. Ob hujus criminis atrocitatem, & ejus difficilem probationem sufficiunt ad condemnandum presumptionem, conjecturæ, & signa: dum tamen ea sint evidentiæ, & plene probata: secus aliter. c. 6. b. t. Adeo hoc vitium simoniæ abhorret Ecclesia, ut eam appellet crimen horribile. c. 9. b. t. Ulcus cancerosum, turpissimum lucrum, lepram, pestem; imò, & hæresim. Ut læpè in jure. *Et comm. DD.* non quia verè sit hæresis, cum sine intellectus judicio erroneo consistere possit, sed quatenus ejus immanitate hæresi venit comparanda: quia ut dicitur in c. fin. 1. q. 7. *Omnia crimina ad comparationem simoniæ hæresis, quasi pro nihilo reputantur.* Et ideo varijs punitur penis. c. 11. 1. q. 1. ibi: *Nam Spiritus Sancti donum pretio comparari, quid aliud est, quam capitale crimen, & simoniæ hæresis? quod quam detestabiliter in utroque testamento vendicatum sit, multorum exemplis facile apparet.* Et quidem per solam simoniam realem, tam pretij, quam mercis traditione perfectam, incurrit quis penas à jure in simoniacos statutas: quia quando in jure punitur simonia non fit mentio de pacto, sed de actionibus à pacto provenientibus, ut sunt pretij datio, & receptio, ordinatio, electio, confirmatio. c. 3. 1. q. 1. c. 8. c. 34. b. t. *Extrav. 2. eod. int. com.* nec est necesse, totum pretium tradi, sat est, si pars tradatur; v. g. decem aurei, licet centum sint promissi, si tantum promissio fuit facta, secuta deinde traditione etiam, quoad partem quantitatis tantum, penæ retrotrahuntur ad tempus promissionis, vel conventionis, tanquam si ab initio conventionis esset plene facta traditio.

49 Qui commiserunt simoniam merè internam, & mentalem solum incurrit penam à Deo aeterno Judice, & cordium scrutatore infligendam, & à Sacerdote in foro poenitentiae, non verò penas simoniacis in jure statutas: nam talis simonia est occulta, quia merè interna, & in actu interno consistit: mentalis tamen licet in aliquem actum externum prorumpit, scilicet in receptionem rei temporalis, cum sine pacto fiat, non constat Ecclesie de intentione, ac proinde de ea judicare non valet, siquidem ut dicitur: de occultis non judicat Ecclesia. c. 33. b. t. Nec juris, & facti pena incurritur per simoniam merè conventionalem, quando scilicet sistit in mero pacto, quin pretij, & mercis traditione

compleatur: quia cum jura non de conventionione pura, sed de datione receptione, electione, & alijs actibus à conventionione provenientibus loquantur, non debet eorum poena, utpotè odiosa ad conventionem extendi. c. 15. de Reg. jur. in 6. imò etiam si pretium sit traditum: nam adhuc non tractatur irrevocenter spirituale: attamen sic delinquentes. possunt Judicis arbitrio puniri, si spirituale; v. g. beneficium est traditum, etiam si pretium nondum sit receptum, quia jam spirituale irrevocenter tractatur; penas in simoniacos statutas incurri tenent. *Cajet. Sor. Gav. & alij ex c. 27. c. 45. b. t.* sed tales penas non incurri dicendum est cum *Suar. c. 3. DD.* quos supposito nomine refert *Lacr. L. 3. p. 1. m. 2. 12.* quia cum hæc constitutio sit poenalis non est extendenda. c. 15. c. 49. de Reg. jur. in 6. Simonia conventionalis in Pontificis electione commissa ob materie specialitatem specialiter punitur. Sed hoc non debet ad consequentiam trahi. Simonia tamen confidentialis punitur, & quidem gravius, quam alia, quia plures fraudes continet, & speciem successione hæreditariæ habet.

50 Ordinans simoniacè, vel præsentans ad ordines. 1. Incurrit ipsofacto excommunicationem Pontifici reservatam, à qua etiam si delictum sit occultum solus Pontifex potest absolvere. *Extr. cum detestabile 2. b. t. int. com. Sixtus V. in Conf. Sanctum, ann. 1588. Suar. de Simon. lib. 4. cap. 56. n. 10. c. 15. 2.* Ipso jure suspenditur à cujuscumque ordinis, etiam primæ tonsuræ, collatione, & executione omne munus Pontificalium. c. 45. b. t. *Extr. 2. eod. int. com. 3.* Interdicitur ei ingressus Ecclesie, & si interdictum violet, irregularis fit, & suspenditur à regimine, & administratione suæ Ecclesie, & à fructibus suorum beneficiorum percipiendis. Episcopus, qui post ordinationem aliquid spontè collatum accipit, etiam si fortè peccet contra *Trid. sess. 21. de Reform. cap. 1.* non incurrit excommunicationem, siquidem in *Trid.* non exprimitur, nec eam incurrit Notarius, vel alij Ministri, etiam si pro literis Dimissorijs aliquid accipiant contra *Trid. sess. 21. de Reform. cap. 1. Ordinatus, 1.* incurrit excommunicationem Pontifici reservatam. 2. Ab executione ordinis simoniacè accepti suspenditur imò & aliorum, etiam non susceptorum simoniacè; ille verò, qui simoniacè est promotus, sine sua tamen culpa, quia alius:

alius: v. g. pecuniam pro illius ordinatione, ipso ordinato ignorante, dedit Episcopo, non incurrit excommunicationem, nec suspensionem, nisi ignorantia sit culpabilis. *c. 3. t. 9. 5. c. 37. b. t.* nam poena adeo gravis, qualis est censura, sine culpa non incurritur. 3. Fit irregularis, si suspensionem violet, & praterea incurrit, si secularis sit, privationem officiorum, & beneficiorum, & inhabilitatem ad ea; si Regularis, voce activa, & passiva privatur, & inhabilis ad eam redditur. Conferentes, & suscipientes simoniace primam tonsuram, has poenas incurrit ob generalitatem. *Extr. 2. b. t. inter com.* & quia in modo communi loquendi ordinari dicitur, qui tonsuram suscipit, cum constituitur in ordine Clericorum, & praecipue in nostra sententia asserente, primam tonsuram Ordinem esse.

51. Quaelibet provisio ad beneficium proprie tale, sive Seculare, sive Regulare, ut electio, confirmatio, vel institutio est ipso jure nulla, adeo ut nullum jus conferat beneficiato. *Extr. 2. b. t. inter com.* Etiam si in electione unius ratum suffragium esset simoniace datum, omnibus alijs Canonice eligentibus. Hinc talis provisio non defenditur regula de Trienniali possessione, nam in ea expressè excluditur ingressus simoniacus, nec restituitur, etiam si vi spoliatur; cum titulo colorato careat, qui ad restitutionem in beneficiis requiritur, teneturque restituere, etiam ante omnem sententiam, fructus beneficij, non solum extantes; sed & consumptos; imò & quos potuit percipere, quia cum omni jure careat praedoni aequiparatur. *Gonz. in c. 12. b. t. n. 6.* Idem dicendum est de eo, qui licet simoniam ipse non commisisset, consensit tamen, vel non contradixit simoniae ab alio commissae, ut ipsi beneficium conferretur, siquidem electio, vel provisio beneficij est nulla. Idem est, quando parentes; v. g. vel amici illius, qui est promovendus, ipso sciente, & non protestante, imò protestante, sed sciente quod protestatio esset sine effectu, quia protestatione non obstante ipsi simoniam commiserunt. Si vero ipse promovendus seivit, & contradit, & nunquam in simoniam consensit; valet electio, vel provisio. Similiter tenet provisio, quando parentes, vel cognati simoniam commiserunt in fraudem promovendi, ut eum inhabilem redderent: quia magis debet tribui meritis innocentium, quam

perverforum hominum malitjs. *c. 26. c. 27. b. t. Gonz. in c. 12. b. t. num. 3.* Quando simonia ab alio est commissae, ignorante beneficiario, dum in eo bona fides manet, fructus lucratur, sed haec deficiente, cum provisio sit nulla, fructus extantes restituere debet, si tamen per triennium pacifice possedit, nec fructus, nec beneficium tenetur restituere, sed regula de trienniali defenditur. *Suar. lib. 4. de Simon. cap. 57. n. 39. Gonzal. in c. 12. b. t.*

52. Recipiens simoniace beneficium, etiam si ab alio committatur simonia, ipso beneficiario ignorante, redditur inhabilis ad illud beneficium pro ea vice obtinendum. *c. 27. b. t. nisi dispenseretur, & quidem a solo Papa, quando beneficium simplex scienter, vel duplex etiam ignoranter est acquisitum, saltem si provisio nulla per sententiam fuit declarata.* Etiam ab Episcopo, si beneficium simplex ignoranter est acquisitum, post liberam tamen ejus resignationem, fit dispensatio. *Gomez in c. 26. b. t.* Sic beneficium recipiens, licet non privetur ipso jure beneficijs, ante obtentis, potest per sententiam privari. *c. 21. de Accusat. obtinentes, & conferentes per simoniam beneficia Ecclesiastica proprie talia, & omnes cooperantes, ipso jure incurrit excommunicationem Pontifici reservatam; nisi delictum sit occultum, nam tunc possunt ab ea absolvi Episcopus.* *Extr. 2. b. t. int. com. S. Pius V. in Bull. Quam primum. Kal. April. 1566.* Et ex privilegio Mendicantes. *Suar. de Simon. lib. 4. cap. 61. n. 4.* Praedictae poenae, quae circa beneficia sunt statuta: comprehendunt omnia beneficia proprie talia, secularia, & regularia, ut Praelaturas, quae in munere Ordinario consistunt, ut Generalatus, Abbatia, Praepositura, &c. non tamen ea, quae consistunt in nuda commissione, ad nutum revocabilia: nec comprehendunt pensiones, vicarias temporales, munus Legati, Delegati, Inquisitoris, &c. licet alias in eorum venditione simonia committatur. *Suar. L. 4. de Sim. cap. 57. n. 45.*

53. Qui scienter aliquem per simoniam, ad professionem regularem admittunt, & qui taliter ingrediuntur excommunicationem Pontifici reservatam incurrit. *Extr. 1. b. t. inter com.* si delictum est occultum potest ab ea Episcopus absolvi. *Trid. sess. 24. de Ref. cap. 6.* & ex privilegio Mendicantes. *Suar. de Sim. L. 4. cap. 61. n. 4.* Quae constitutio quoad

quoad excommunicationem, & suspensionem non est usu recepta. *Navar. Less. de Just. L. 2. cap. 35. n. 131.* Capitulum vero in receptionem consentiens suspenditur ab Officio Capitulari. *Extr. 1. b. t. inter com.* professio tamen valida est, ac proinde professi non possunt autoritate propria ad saeculum redire: qui tamen de simonia convicti fuerint, & condemnati, tam recipientes, quam recepti jubentur a Monasterio expelli, & in arcibus detruendi. *c. 25. c. 40. b. t. Suar. lib. 4. de Sim.* Etiam infamiam juris incurrit, si ad novitatum admittuntur simoniace, gratis tamen ad professionem, haec poena non incurritur: Incurrunt tamen etiam si gratis admittantur ad novitatum, dum tamen professio simoniaca sit: raro tamen haec poena incurritur: quia si aliquid datur, facile a simonia, titulo sustentationis, vel donationis excusatur; imò, & si talis datio nullo modo a simonia excusetur, Monasterium etiam si opulentum non tenetur restituere pecuniam sustentationi admisi respondentem pro professione acceptam; sed potest eam retinere, sed tamen non in commodum alicujus particularis, sed in utrumque commune convertenda est. *Suarez de Sim. L. 4. c. 59. n. 41.*

54. Simonia confidentialis opere completa, dato scilicet, & accepto beneficio, licet accipiens non impleverit ex sua parte promissionem solvendo; v. g. pensionem, nam hoc non requiritur, puniuntur excommunicatione Papae reservata, & si reus sit Episcopus, vel illo superior ab ingressu in Ecclesiam interdictur, Resignatio, & collatio per eam facta nulla sunt, resignans, & resignarius redduntur inhabiles, non solum ad idem, sed & ad alia obtinenda beneficia, & beneficijs, & pensionibus antea obtentis privantur: debet tamen praecedere sententia; nam hac poena privatur quis jure jam quasto, ac se jam possessa: proinde est necessaria sententia, licet Lex ipso jure privet. Beneficium resignatum simoniace Papae reservatur, & nequit ab Ordinario collatore conferri, & ejus fructus male percepti Camerae Apostolicae applicantur, etiam si ob aliquod privilegium, non reservetur. *S. Pius V. in Constit. Intolerabilis. Kal. Jun. 1569.* *Suar. L. 4. de Sim. cap. 43. n. 13.* solum in praedictis casibus simoniae commissae in beneficijs, ingressu Religionis, ordinatione, & simoniae confidentialis ipso jure, & facto, incurritur poena in simo-

niacos statuta, quia extra hos casus simonia commissa; v. g. in administratione Sacramentorum, poena non incurritur ipsifacito, quia nihil exprimit jus. *Suar. de Sim. L. 4. cap. 55. n. 5.* *Navar. Man. cap. 23. n. 111.* per sententiam tamen Judicis variae poenae infligendae veniunt. *c. 7. c. 8. & seqq. l. 9. c. 11. c. 19. b. t.*

55. In simonia commissa extra causam beneficalem, qui rem spiritualem accipit, non tenetur eam restituere ante sententiam, quia hoc nullo jure exprimitur, & quia regulariter non violatur per simoniam justitia commutativa, ex qua obligatio restitutionis manet, sed solum Religio: quia licet constitutio in *c. fin. de Pactis*, irritans conventiones unitas super rebus spiritualibus, non restringatur ad causas beneficales, sed indiscriminatim accipitur, dicendum est tales conventiones irritas esse, antequam compleantur mercis, & pretij traditione; nam pacificentes, non tenentur conventionem adimplere, quin ejus adimplitione peccatum committitur, si vero res spiritualis dato pretio accepta sit, potest hoc retineri: sicut qui pecunia conducit alsinum ad homicidium, vel meretricem ad peccatum, non tenetur pactum, utpote peccaminosum adimplere, commisso tamen peccato, valet pretium retineri. Qui pretium recepit simoniace tantum, non vero injustè, hoc est contra justitiam commutativam, non tenetur illud ante sententiam restituere, nisi pretium excedat commodi temporalis translati, pro re spirituali assimilationem. Sic qui pro functione spirituali; v. g. sacrificio Missae pretium non injustum recepit, illud potest retinere, intentione simoniaca rejecta. Quando pretium non solum simoniace, sed & injustè, hoc est contra justitiam commutativam, acceptum est, debet etiam ante sententiam restitui: quia violatio justitiae commutativae hanc obligationem inducit. Sic restituere tenetur, qui pretium accepit pro re mere spirituali, nullo commodo temporali admixta, quia rei spiritualis nullum est pretium. Sic Parochus, qui ex officio debet Parochiano spiritualia administrare, contra justitiam peccat, & ad restitutionem tenetur, si pretium accipiat pro re, quam debet ex justitia. *Suar. lib. 4. de Sim. cap. 59. n. 11.* Idem dicendum est de simonia mentali; nam si pretium sit acceptum contra justitiam, cum nullum jus illud retinendi detur, debet tanquam res aliena restitui; si tamen pretium non

est iniuste acceptum, non datur obligatio restituendi, cum nullus jus sit laicum: si est, si accipiens poeniteat de mala intentione, qua illud accipit. *c. fin. h. s. ibid. Gonz. n. 3. cum Suar. contra alios.*

56 Pretium simoniae acceptum ejus Domino restituendum est, qui laesionem patitur, & non aliter censetur voluisse dare, quam ut pretium ad rem spirituales emendam, ac proinde si ipse pretium gratis cedat vendenti rem spirituales, hic non tenetur restituere, donec per sententiam illud ab ipso, imò, & a suo Domino in criminis poenam, auferatur, & Ecclesiae, vel pauperibus applicetur. Sic igitur ex Jure Ecclesiastico. *c. 11. h. t.* pretium in collatione beneficii datum restituendum est Ecclesiae, in qua est situm beneficii, vel pauperibus, si superior ita disponat. *D. Thom. 2. 2. q. 100. art. 8. ad 3. Suar. de Simoni. lib. 4. Quae omnia habentur in tot. tit. 17. p. 1. & latius in tot. caus. 1. per septem quest. tractantque Moraliste ad titulum de Sim. Vid. Lacr. L. 3. p. 1. ex n. 56.*

TIT. IV.

Ne Praelati vices suas, vel Ecclesias sub annuo censu concedant.

57 Prohibetur in praesenti ne Praelati, beneficiati, vel alij Officiales Ecclesiasticos vices suas, hoc est jurisdictionem, vel potestatem Ecclesiasticam curam animarum, consecrationem, dispensationem, vel administrationem Ecclesiasticam annexam ipsis Praelatis, vel Beneficiis Ecclesiasticis concedant, vel locent pro temporali pensione praecipue pecuniaria, singulis annis solvenda, quae nomine census annui in praesenti Rubrica intelligitur: nam simoniam committunt, si quid spirituale, vel spirituales annexum cum re temporali permittant. *c. 1. c. 2. c. 3. h. t. Trid. sess. 25. de Reform. cap. 1. L. 8. tit. 17. p. 1. ibi: Arrendar non puede el Prelado sus vices, nin poner Vicarios por precio en su lugar. Et Gregor. Lop. ibid. Potest amen quis locare fructus, & proventus praedictorum, imò & ipsa praedicta pro annua pensione ad breve tempus. c. 9. de Rebus Eccl. c. 2. de Locat. & conuict. Extr. ambrosio de Reb. Eccl. int. com. tunc enim temporale pro temporali commu-*

tatur, & hac ratione potest Praelatus, cujus Monasterio est beneficium incorporatum à Vicario pro integris fructibus ei relinquendis annuam pensionem nominatim absentiae, vel alio quocumque titulo accipere.

58 Episcopus potest, remittendo jurisdictionem, vel concedendo Ecclesiae, alias sibi subjectae, exemptionem, aliquid recipere, non tanquam pretium jurisdictionis remissa, sed in recognitionem antiquae subjectionis, & in signum libertatis acceptae. *c. 15. de Simon.* Potest similiter dare Vicario Generali in spiritualibus annuam pensionem pecuniariam. *c. 30. de Præbendis, & dignit.* Non pro jurisdictione exercenda, sed tanquam sustentationis. *c. 28. de Appellat. c. 3. de Cler. egrot. nec proprijs stipendijs quisquam militare tenetur. 1. Cor. 9. v. 7.* Qui contra praesentem prohibitionem vices suas sub annuo censu concedit, potestatem conferendi privatur, & canonica districtione percellitur, hoc est deponitur, vel suspenditur pro qualitate delicti, quamvis sit Episcopus. Dans pecuniam pro officio, illud sic obtentum amittit, & removetur à Clero. *c. 1. c. 2. h. t. & tam dantes, quam accipientes pecuniam pro jurisdictione Ecclesiastica exercenda excluduntur ab Ecclesia, in eorum contumeliam hoc fecerunt. c. 38. de Simon.*

TIT. V.

De Magistris, & ne aliquid exigatur pro licentia docendi.

59 Maximè Reipublicè expedit tenebras ignorantiae luce scientiarum expelli: nam ut ait Alfonso noster sapientissimus Rex in princ. *t. 31. p. 2. Porque de los omes sabios, los omes, & las tierras, & los Reynos se aprovechan, & se guardan, & se guian por el consejo de ellos. c. 2. de Privileg. in 6. ibi: Cum de diversis mundi partibus multi confluunt ad Sedem Apostolicam, quasi matrem, nos ad commune, tam ipsorum, quam aliorum omnium commodum, & profectum, providemus, quod ibidem de cetero regatur, & vigeat studium juris Civini, & Humanit. Canonici videlicet, & Civilit. Et ideo tanta sollicitudine studia in Civitatibus exiguntur. Duplex ergo potest esse studium, aliud*

aliud est particulare, in quo scilicet privatim ab aliquo Magistro certo loco docetur, aliud est generale, quod etiam Universitatis, & Academia dicitur, quod scilicet privilegio Papae, vel Regis est erectum, ut ibi sint Doctores, & Magistri Canonum (in his etiam Sacra Theologia comprehenditur) Legum, Astrologiae, Geometriae, Arithmeticae, Logicae, seu Philosophiae, & Grammaticae. *L. 1. t. 31. p. 2. & ut notat Gregor. Lop. ibid. ex Palud. & Cardinal.* Si alicubi legantur Theologia, & liberales Artes est signum studij generalis. Etiam erit studium generale, si jus Canonicum, & Civile ibi doceantur. *c. 2. de Privileg. in 6.* Studia generalia toto Orbe celeberrima, & ut talia in corpore juris inclusa sunt Universitates nostra Salmatina, Parisiensis, Oxoniensis, & Bononiensis. *Cl. 1. h. t.* Qui enim in studio literario perseverantia constanti currunt, tres solent obtinere lauras. 1. assequuntur Baccalaurei; sic dicti à bacca lauri, seu frondibus baccatis lauri, quae sic promotis concedebantur. *Mendo de Jur. Academ. lib. 1. n. 285.* Secundam assequuntur licentiatum, sic dicti à licentia, seu facultate supremum Doctoratus gradum, cum voluerint capessendi; ac proinde privilegij, & praerogativis Doctorum, in favorabilibus gaudent, admittendique sunt ad omnes dignitates, ad quas DD. admittuntur; *arg. L. 43. ff. de Testam. Militar.* Ubi proximè accingendus pro accinto habetur, ut privilegium militari ad testamentum faciendum gaudeat, ut *ibid. notat. Gothofr.* nisi expressè requiratur, quod gradu Doctoris sint insigniti: sicut Jus Canonicum requirit Doctoratum ad aperiendas, & exequendas litteras Apostolicas. Tertiam assequuntur Doctores: ita dicti, quia habent ab aliqua Academia suae doctrinae testimonium, ut possint consuli, & eorum judicio fidatur, quasi approbato publice ab Academia.

metam percurrerant, coronabantur olea; sic Virgilius *Aeneid. 3. Tres praemia primi accipient, flavaque caput nectentur oliva.* Etiam Milites, & Duces pro facinororum varietate, his coronis decorabantur. Hinc Appollo Daphnem in laurum conversam sic alloquitur:

*Tu ductibus latis aderis cum laeta triumphum,
Vox canis, & longas visent Capitolia pompa.*

In vulgari tamen acceptance, ad quemcumque Praeceptorem extenditur nomen Magistri. *L. 57. ff. de V. S.* Cui enim praecipua cura rerum incumbit, & qui magis, quam caeteri diligentiam, & sollicitudinem rebus, quibus praesunt debent, hi Magistri appellantur: Unde etiam cuiuslibet disciplinae Praeceptores Magistros appellamus à monendo, vel monstrando *Virg. 1. Georg. Pan curat oves, oviumque Magistros.* Qui Philosophiae gradum accipiunt liberalium Artium Magistri indigitantur, Artes liberales praecipue hoc verum comprehenduntur.

Lingua, Tropus, Ratio, Numerus Sonus, Angulus, Astra. Quarum munita sic explicantur:

Gram. loquitur, Dia. vera docet, Rhet. verba colorat.

Mus. canit, Ar. numerat, Geom. ponderat, Ast. colit Astra.

61 Pontifex potest creare DD. in Sacra Theologia, & Jure Canonico, quia sunt scientiae ex suo sine spirituales. Reges, & alij Principes in temporalibus non habentes superiorem possunt gradum concedere in Jure Civili, Medicina, & Philosophia; & aliquando hanc potestatem exercuerunt, teste *Mendo de Jur. Acad. lib. 1. n. 73. & 36.* Doctores possunt creari omnes, qui non prohibentur, debent tamen esse 1. mares: nam femina, cui non licet docere, non est doctoranda. *c. 17. 33. q. 5. L. 2. ff. de Reg. jur. 2.* Debet esse Catholici: nam à tali gradu in quacumque facultate Judaei excluduntur; *arg. L. fin. C. de Judaeis. 3. Majores 17. annis; arg. L. 1. §. 1. ff. de Postul. Magis tamen, quam atas, licentia debet attendi, ita ut haec suppleat aetatem; *arg. c. fin. de Desponsat. impuber. 4.* Debet habere saltem scientiam sufficientem. Et cum ejus defectus in grave damnum proximorum, qui eorum judicio fidunt, vergat, vix à peccato gravi possunt excusari, qui indignos ad talem gradum promovent. *Mendo de Jure Acad. lib. 1. n. 365.* In aliquibus universita-*